

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2010. évi október hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A súlyos testi sértés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság B.235/2009/5. számú ítéletét megváltoztatja.

A terheltet a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt emelt vád alól felmenti.

A pénzbüntetésként befizetett 60.000 (hatvanezer) forintot annak 2009. szeptember 24-től számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek visszafizetni rendeli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Mosonmagyaróvári Városi Bíróság a rendelkező részben megjelölt, 2009. augusztus 25. napján kelt és perorvoslatok hiányában első fokon 2009. augusztus 28. napján jogerőre emelkedett ítéletével a terheltet súlyos testi sértés vétségében (Btk. 170. § (1) és (6) bekezdés I. fordulata) mondta ki bűnösnek. Ezért őt 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte.

Egy napi tétel összegét 300 forintban határozta meg, és rendelkezett az így kiszabott összesen 60.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére is.

A jogerős történeti tényállás a következőket tartalmazza:

A terhelt 2009. március 7-én délután három óra körüli időben barátjával, N.-nel együtt vendéglőben tartózkodott; ahol jelen volt a szintén helybéli lakos, ittás állapotban lévő B. sértett is.

A sértett, valamint a terhelt és barátja között "érdemi indok nélküli" szóváltás alakult ki. Ennek során a sértett az egyik asztalnál ülő terhelthez lépett és nyakánál megfogta a terhelt ruháját. A terhelt erre az asztaltól felállva ökölbe szorított kezeivel erősen felfelé ütött, amivel egyrészt lerázta magáról a sértett kezeit, másrészt orrtájékon eltalálta a sértett arcát. Az ütés következtében a sértett a földre került, majd az egyik vendég kiségitette a vendéglőből.

A sértett a terhelt ütése következtében orrcsonttörést, agyrázkódást, arcának és koponyájának zúzódását szenvedte el, amely sérülések nyolc napon túl gyógyultak.

A jogerős ügydöntő határozat ellen, bűnösségének törvénysértő megállapítása miatt, felmentése érdekében - védője útján - a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

Indokainak lényege szerint az eljárás bíróság, a Btk. 2. §-ának a sérelmével nem fogadta el az ügyben a jogos védelemre történt hivatkozását, holott az ítélet meghozatalakor már hatályban volt a Btk. 29. §-át módosító, a korábbihoz képest enyhébb, ránézve kedvezőbb anyagi jogi rendelkezés.

Ennek tartalma szerint a jogtalan támadás elől nem volt köteles kitérni; azt jogszerűen háráította el, az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből és menthető felindulásból lépte túl, amely - az új rendelkezések szerint - kizárja a büntethetőségét.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta, s a terhelt felmentését indítványozta.

Megítélése szerint is a terheltet jogtalan támadás érte; elhárító cselekménye szükséges volt, de annak eredménye alapján az elhárítás szükséges mértékét valóban túllépte. Emiatt az arányosság követelményének az elhárító cselekvősége már nem felelt meg.

A Btk. 29. §-ának módosított (2) bekezdése szerint túllépés esetén vizsgálandó, hogy arra ijedtség vagy menthető felindulás miatt került-e sor.

A jelen esetben a terhelti magatartás az általános közvélekedés szerint is menthető felindulásból fakadt; ráadásul a cselekménye kifejezetten védekező jellegű volt, a sértett által kiváltott kényszerű helyzetből történő szabadulást célozta. (BF.1656/2010.)

A felülvizsgálati indítvány helyes indokainál fogva alapos.

Tévedett a városi bíróság, amikor ítéletének meghozatala során a jogos védelemre vonatkozó anyagi jogi szabályokat figyelmen kívül hagyta.

A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében kötelezően irányadó tényállás szerint a terheltet jogtalan támadás érte.

Büntetőjogi értelemben véve ugyanis jogtalan minden olyan támadás, ami tárgyilag valamely büntető törvényi tényállás keretei közé illeszkedik.

Maga a támadás pedig fogalmilag tevést jelent. Rendszerint valamilyen fenyegető, ellenséges, erőszakos jellegű magatartásban nyilvánul meg, ami személy és dolog ellen egyaránt irányulhat.

A sértett azzal, hogy a terhelt ruházatát a nyakrészen megragadta, személy elleni erőszakos, tetteleges becsületsértésként értékelhető magatartást tanúsított.

Ekként a terhelt őt ért jogtalan támadást hárított el, amikor ökölbé szorított kezeivel erősen felfelé ütve kiszabadította magát a sértett fogásából, s ugyanezen mozdulattal neki súlyos sérülést okozott.

Miután a városi bíróság - a rövidített ítéletben felsorolt jogszabályokból megítélhetően - a jogos védelemre vonatkozó szabályokat nem alkalmazta, ítéletét a Btk. 29. §-ának, és 2. §-ának sérelmével hozta meg. Ez utóbbi §-t amiatt sértette, mert a 2009. évi LXXX. törvény 4. §-a 2009. augusztus 9-i hatállyal a Btk.-nak a jogos védelemre vonatkozó szabályait módosította, s a cselekmény elbírálásakor, vagyis a támadott ítélet 2009. augusztus 25-én történt meghozatalakor már az új, enyhébb elbírálást lehetővé tevő rendelkezések voltak hatályban.

A módosítás során a törvényhozó abból az alapelvből indult ki, hogy a jogtalan támadás kockázatát a támadónak kell viselnie.

Ennek az elvnek megfelelően - a Btk. 29. §-ának (1) bekezdését változatlanul hagyva - a (2) bekezdést újraszabályozta és pedig tartalmilag akként, hogy büntetlenséget biztosít minden olyan elkövetőnek, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból túllépi.

A korábbi szabályok szerint a felismerési képességében korlátozott túllépő még büntetendő volt, csupán a büntetése volt korlátlanul enyhíthető.

Mindemellett a kialakult bírói gyakorlat bár azt az elvet követte, hogy a megtámadott általában nem köteles meneküléssel kitérni a jogtalan támadás elől, bizonyos esetekben - pl. felmenővel, házastárssal, szemmel láthatóan tudatzavart személlyel szemben - mégis elvárta azt, és a kitérési kötelezettség nem teljesítése büntetőjogi felelősségre vonást eredményezett.

A jogos védelem módosított szabályai kitérési kötelezettséget nem írnak elő, sőt egyértelműen leszögeznek: a megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől. (Btk. 29. § (3) bekezdése)

A jogos védelemre vonatkozó, a terhelt cselekményének elbírálásakor már hatályos anyagi jogi szabályok tehát a korábbinál enyhébbek; szélesebb körben adnak felmentő ítélet hozatalára lehetőséget.

Ezért a Btk. 2. §-ára figyelemmel a városi bíróságnak az új törvényi rendelkezések figyelembe vételével kellett volna a terhelt cselekményét elbírálnia.

A fentebb már kifejtettek szerint a terheltet jogtalan támadás érte, ugyanakkor az ittas sértettel szemben kitérési kötelezettség nem terhelte. Azt sem volt köteles tőnni, hogy a sértett provokatív, zaklató módon a ruházatánál fogva a mozgásában is tovább korlátozza. Emiatt az elhárító cselekménye szükséges volt.

Az irányadó tényállásban nincs viszont adat arra, hogy a terhelt a ruházatának megragadásán túl, más, súlyosabb sértetti támadással is számolhatott. Erre figyelemmel pedig elhárító cselekményének az eredménye - orrcsonttörés, agyrázkódás okozása - az arányosság követelményének már nem felelt meg, mivel aránytalanul nagyobb sérelmet idézett elő, mint amit a jogtalan támadás okozott, illetve okozhatott volna.

Tekintve, hogy a terhelt az elhárítás szükséges mértékét túllépte, annak vizsgálata vált szükségessé, hogy arra ijedtségből, avagy menthető felindulásból került-e sor.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett a legfőbb ügyészi állásponttal abban, hogy a barátja társaságában, nyilvános helyen, ülő helyzetben tartózkodó terheltnek az ellenreakciója az általános közvélekedés szerint is menthető felindulásból elkövetettnek tekinthető.

Mindezekre figyelemmel a Be. 427. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a megtámadott határozatot megváltoztatta, s a terheltet a Be. 331. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 6. § (1) bekezdésének c) pontjára is - a Btk. 22. § f) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró okból az ellene súlyos testi sértés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A pénzbüntetés címén befizetett összeg visszatérítéséről a Be. 585. §-ának (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az ítélet elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Budapest, 2010. október 19.

Dr. Édes Tamás s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Szabó Péter s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

*bírószági tisztviselő
MTné*